

A 2008/2009. tanévi fővárosi 9. évfolyamos
kompetenciaalapú bemeneti történelemmérés
eredményeinek elemzése

2009. március

Dr. Majoros Anna
elemzésének felhasználásával

Összeállította
Török József

Lektorálta
Südi Ilona

Tartalomjegyzék

1.	<i>Bevezetés</i>	4
1.1.	Helyzetelemzés a mérés alapjául szolgáló hipotézis(ek) megfogalmazása	4
1.2.	A mérés résztvevői	4
1.3.	A mérés tartalma	5
1.4.	A mérőeszközök bemutatása	5
1.5.	A mérés lebonyolítása	8
2.	<i>Eredmények</i>	9
2.1.	Az eredmények összesített értelmezése	9
2.2.	Az eredmények elemzése a vizsgált terület összetevői szerint	12
2.3.	Az eredmények elemzése a minta összetétele szerinti bontásban	16
3.	<i>Javaslatok</i>	19
4.	<i>Melléletek</i>	22
4.1.	A történelem feladatlapon iskolánként és képzéstípusonként elért teljesítmény standardpontban	23
4.2.	A történelem feladatlapon iskolánként és képzéstípusonként elért teljesítmény	27

1. Bevezetés

1.1. Helyzetelemzés a mérés alapjául szolgáló hipotézis(ek) megfogalmazása

A fővárosi középfokú oktatásba belépő tanulók képességeinek felmérése a 2008/2009. tanév elején egészült ki a történelemméréssel. A bemenetkor mért területek (angol és német nyelv, matematika, szövegértés) a történelemmel kiegészítve már a kötelező érettségivizsgatárgyak teljes körét lefedik, s a fenntartó és az érettségi vizsgára felkészítő középiskolák számára is képes diagnosztikus jelzést adni a középiskolai tanulmányaikat megkezdő tanulók képességeiről.

A mérés célja a történelem, mint (gimnáziumban, szakközépiskolában) érettségi tárgy teljesítményének figyelemmel kísérése, a kompetenciaszint és módszerek hatásának vizsgálata, a fejlesztés irányának és mértékének meghatározása. A longitudinális vizsgálat első mérési pontja a bemeneti teljesítményeket, a követő mérés a 10. évfolyam végén a már kialakult képességeket térképezi fel.

1.2. A mérés résztvevői

A 2008/2009. tanév elején a Fővárosi Önkormányzat középiskoláinak 9. évfolyamán történelemből 10324 tanuló bemeneti mérésére került sor.

A mérést azért a teljes populáción hajtottuk végre, hogy a teljes körű kiinduló értékhez biztonsággal lehessen hasonlítani a következő években minta alapján képződő 9. bemeneti és 10. követő mérés értékeit, miközben sort kerítünk elsősorban a történelem tanításmódszertanának megújítására.

A 9. évfolyamra beiskolázott tanulók 55%-a fiú, 45%-a lány (lásd *1. táblázat*), ami a történelem egyes témáinak (politikai csaták, logikus gondolkodás stb.) tudására hatással lehet.

1. táblázat. A mért populáció nemenkénti megoszlása

A történelemmérésben részt vett	fő	aránya
Fiú	5664	55%
Lány	4660	45%

A tanulók 52%-a közepes vagy az alatti történelem eredménnyel került a főváros középiskoláiba, a tanulók 29%-a négyes, 19%-a pedig jeles eredményt ért el nyolcadikban (*2. táblázat*).

2. táblázat. A tanulók megoszlása az előző év végi történelemjegyeik alapján

Az előző év végi történelemjegy	fő	aránya
1	96	1%
2	1667	18%
3	3096	33%
4	2663	29%
5	1752	19%

1.3. A mérés tartalma

A felmérés céljaként tűztük ki megvizsgálni a szociális és állampolgári kompetencia birtoklását a fővárosi fenntartású iskolák 9. évfolyamos tanulói körében.

A kompetencia nagyon sok ismeret, képesség, attitűd mérésére térhet ki, pl. közösségi beilleszkedés, konfliktusmegoldás, közügyekben való részvétel, nemzettudat, viselkedési szabályok, multikulturalitás, nézőpontok kezelési készsége, empátia, változások iránti fogékony-ság, integritás, kompromisszumkészség, felelősségtudat, mások tisztelete, valahova tartozás, közösségi összetartozás stb.

A mérés diagnosztikus jellege lehetővé teszi az iskolánkénti és osztályonkénti, valamint feladatonkénti, feladatelemenkénti elemzések helyi, iskolai szintű elemzése, értelmezése útján, a hiányos területek beazonosítását, a fejlesztés, a korrekciós beavatkozás megtervezése céljából. Ebből a célból minden intézmény táblázatos formában megkapta a tanulói által elért teljesítményeket analitikusan tartalmazó iskolajelentést.

A mérési eredményeket a különbségek jobb érzékelhetősége és az egyes megfigyelési szempontok szerinti összehasonlíthatósága érdekében 500 pontos átlagra is standardizáltuk 100 pontos szórással. Ezzel a módszerrel könnyebben mutathatók ki összefüggések, hiszen a minta átlagához viszonyított teljesítmények a relatív képességmegoszlást is megmutatják.

1.4. A mérőeszközök bemutatása

3. táblázat. A történelem feladatlap tematikus térképábrája

Feladat A/B változat	Témakör/készség	Résztéma/részkészség	Követelmény	Alkalmazási szint
1./6.	Honfoglalás	Társadalmi kérdések	ismerje	ráismerés
2./5.	Feudalizmus kialakulása Magyarországon	Államalapítás	ismerje	ráismerés
	1848-as forradalom és szabadságharc	A független kormány összetétele	tudja	

	Feudalizmus virágko- ra a cári Oroszor- szágban	A görögkeleti egyház szerepe	ismerje	
3./1.	A kiegyezés kora Magyarországon (1867)	gazdasági társadalmi politikai jellemzők	tudja és legyen képes felismerni	kivitelezés
4./7.	Ókori Róma Középkori Magyaror- szág Reformkor II. világháború	Pun háborúk Magyarország a tatár uralom alá kerül Pozsonyi országgyűlés Politikai események	ismeretek össze- kapcsolása	felidézés
5./3.	A reformkori Ma- gyarország és az 1848-49-es forrada- lom és szabadságharc	Habsburg császár és a magyar köznemesség viszonya	ismeretek megkü- lönbötetése	kivitelezés
6./2.	Világtörténelem az ókortól az újkorig	Ókori görög műveltség Középkorban az egyház szerepe Újkori politikai szövet- ségek	ismeretek újrastruk- turálása	értelmezés
7./4.	Magyarország XX. sz. történelme Szovjetunió és Olaszország két vi- lágháború közötti története	Két világháború közötti politika és műveltség 1956 eseményei Szovjetunió politika története (kommuniz- mus) Olaszországi fasiszmus	ismerje, tudjon tájékozódni	felidézés

4. táblázat. A történelem feladatok csoportosítása a kognitív követelmények taxonómiája alapján

Kognitív követelmények szintje	A változat	B változat
ismeret	1., 2., 7.	4., 5., 6.
megértés	3., 5.	1., 3.
alkalmazás	4., 6.	2., 7.

5. táblázat. A történelem feladatok csoportosítása

Feladat típusa	A változat	B változat
Feleletválasztó – többszörös választás	7.	4.
Feleletalkotó – rövid válasz	4., 5., 6.	2., 3., 7.
Feleletalkotó – hosszú válasz	1., 2., 3., 5.	1., 3., 5., 6.

A történelem mérőlap feladatai között 57%-ban az ismeretszerzési és a tanulásfejlesztésre irányuló feladatok domináltak, 29% volt a térben és időben való tájékozódást mérő feladat, míg a feladatok 14%-át a kommunikáció fejlesztésének vizsgálata ölelte fel.

A vizsgált kompetenciák aránya:

1. A vizsgált kompetenciák közül a problémamegoldás és a lényegkiemelés 20-20%-kal volt jelen.
2. 13-13%-ban fordult elő a kapcsolatba hozás és a képi információ feldolgozásának képessége.

3. 7-7%-ban került sor az alkotóképesség, a forráskezelés, a valószínűségi szemlélet, az analóg felismerés és az információkezelés vizsgálatára.

A feladatlap kilenc kompetenciát mért. Szakmai vélemények szerint a hét feladattal sokkal több kompetenciát lehet és kell a következő években mérni azért, hogy a mérés minél több dologról (kompetenciákról és fejlesztésekről) képes legyen információt adni.

Az A és B feladatlap ugyanazokkal a feladatokkal és információkkal operált, ennek ellenére minimálisan fordult elő a tanulópárok esetében mechanikus egymásról történő másolása.

Az egyes kompetenciamérő feladatok értékelése:

- Az 1. feladat a tanulók kapcsolatteremtő- és alkotóképességét volt hivatott felmérni, egy érdekes, a korosztályhoz közel álló (honfoglalás kori) témán keresztül. Az idézett szöveg elég jól strukturált ahhoz, hogy a feltett kérdések alapján indulásnál nagyobb sikerélményre, teljesítményre számíthattunk.
- A 2. feladat, kommunikációt fejlesztő feladatban nehezen ment az analógia felismerése és a képi információ feldolgozása.
- A 3. feladat az idézett szövegből öt ismeretszerzésre, tanulásra utaló kérdést tett fel. A tanulók értelmezési képesség hiányában nagy hibaszázalékkal oldották meg a feladatot.
- A 4. feladat, a térben és időben tájékozódást mérő feladatot nehezen sikerült a tanulóknak elolvasni és értelmezni.
- Az 5. feladat ismeretszerzést fejlesztő lényegkiemelését és problémamegoldását nehezen teljesítették a tanulók. Egy eseménnyel kapcsolatban hat kérdésre nyolc helyes választ adni nehezen tudtak a diákok.
- A 6. feladat fogalommagyarázó feladatnál sokan nem tudták (mert tanítás közben nem hívták fel a tanulók figyelmét arra), hogy egy fogalom meghatározásánál mindig az alábbi kérdésekre célszerű válaszolni: ki, mikor, hol, mi a lényeg (előzmény, esemény, bázis), mi az eredmény és mi a következmény. Ennek elsajátításával a tanulók rájönnének, hogy a fogalmak időbeni egymásutánisága történelmi eseménysort és logikai sort (ok-okozati összefüggést) rajzol ki.
- A 7. feladat a térben és időben való tájékozódás, az analógia felismerés és a problémamegoldó képesség mérésére szolgált.

1.5. A mérés lebonyolítása

A 9. évfolyamos fővárosi kompetenciaalapú történelemmérés lebonyolítása az összes érintett intézményben egységesen, a részletes tájékoztatóban leírtaknak megfelelően, az azt közvetlenül megelőző bemeneti matematika-szövegértés, valamint az idegen nyelvi méréshez sokban hasonlító lépéssorozatok formájában zajlott.

A mérések iskolai szintű megszervezése, lebonyolítása az intézményvezető és az intézményi mérésvezető feladata volt, külső mérésvezető nem vett részt a méréseken.

Az intézményvezető az iskolai munkarendhez illeszkedően a mérés lebonyolítására biztosított három nap (2008. október 1-3.) közül határozta meg egyiken azt a tanórát, amikor az intézmény összes tanulója lehetőleg zavartalan körülmények között megoldotta a feladatlapot. Az intézményi mérésvezető irányította a konkrét mérés lebonyolítását, készítette fel az intézményi felmérésvezetőket, akik a méréssel kapcsolatos kérdéseiket neki teheték fel, és ő tartotta a kapcsolatot az MFFPPTI-vel.

Az intézmények a mérőeszközöket a mintába kiválasztott tanulók létszámának megfelelő mennyiségben sokszorosítva kapták meg, az adatszolgáltatás óta bekövetkezett és az adatmódosítás során nem jelzett tanulólétszám-változás eredményeképp szükségessé vált kiegészítő példányokat kézbesítő útján megkapták az MFFPPTI-től, vagy saját döntés alapján helyben sokszorosítással pótolták.

A mérés körülményeiről az intézményvezetőnek és az intézményi mérésvezetőnek jegyzőkönyvet kellett felvenniük, amelyek alapján megállapítható, hogy szabálytalanság nem történt.

2. Eredmények

2.1. Az eredmények összesített értelmezése

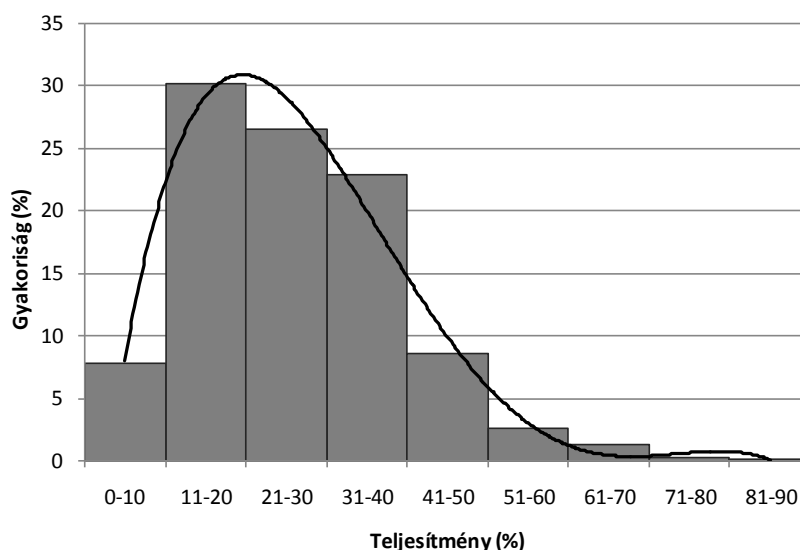
A történelemmérésben a tanulók összteljesítménye 26%-os (6. táblázat).

6. táblázat. A fővárosi történelemteljesítmény nemenkénti és feladatlap-változatonkénti bontásban

	Fővárosi		Fiú		Lány		A változat		B változat	
	átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás
Összpontszám	9,33	4,59	9,23	4,78	9,45	4,34	9,45	4,58	9,21	4,60
Összteljesítmény	26%	13%	26%	13%	26%	12%	26%	13%	26%	13%

A teljesítmények látszólag azonos szintje ellenére mind a lányok és fiúk teljesítménye, mind a két (egyforma, csupán a feladatok sorrendjében, illetve feladatokon belül a feladatrészek sorrendiségében különböző) feladatlap-változaton elért teljesítmény között szignifikáns különbség mutatkozott. A tanulói teljesítmények szórása (13%) relatíve nagy, ami a zömében szakközépiskolákba és szakiskolákba való beiskolázás jelenlegi körülményeit ismerve, nem meglepő.

Az összesített teljesítmények (1. ábra) balra erősen dőlő eloszlást mutatnak, melyen belül a 9. évfolyam tanulóinak több mint kétharmadát a 10% és 40% közötti teljesítménykategóriákban találjuk.

1. ábra. A tanulók teljesítmény szerinti eloszlása

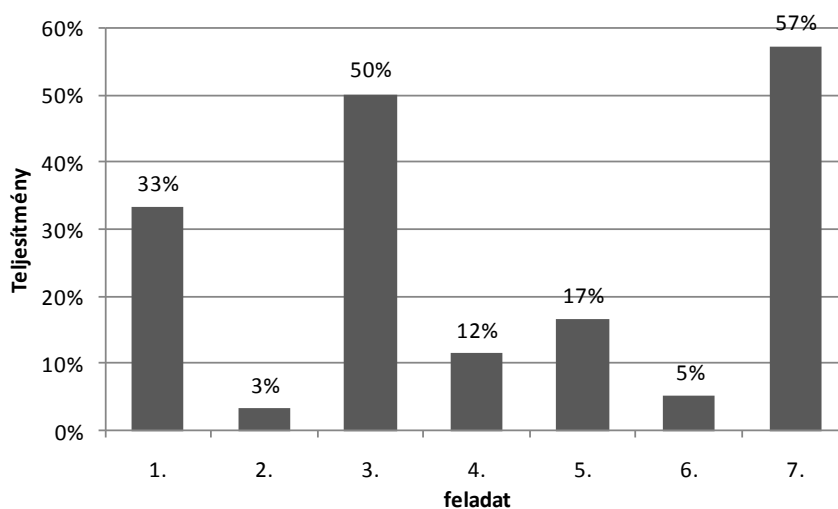
A tanulók nagy teljesítménykülönbségeit mutatja, hogy sok az egyes feladatok megoldásához hozzákezdeni nem tudó, vagy nem akaró diákok aránya (7. táblázat).

7. táblázat. A történelem-feladatlapon üresen hagyott feladatok száma és aránya

Üres feladatok száma	Fő	Aránya
0	4713	46%
1	2517	24%
2	1599	15%
3	912	8%
4	383	4%
5	137	1%
6	61	1%
7	3	0%

A tanulók 46%-a minden feladattal foglalkozott, további 39%-a egy-két feladat kivételével a többit megoldotta, de 14%-uk a feladatsor felét sem oldotta meg.

A legtöbb jó megoldás a 7., 3., 1. feladatokra született (2. ábra). Ezek a személyekhez kapcsolódó történelmi szerepek jó kiválasztási képessége, a mindkét szövegből kérdésekre adott válaszok helyessége. Érdekes, hogy a fiúk közül a személyek történelmi szerepét sokkal többen tudták, mint a szövegből kiemelt kérdésekre adott jó válaszokat. Ugyanakkor a lányok mindkét feladatot egyenlő arányban tudták megoldani (8. táblázat).

2. ábra. A történelem-feladatlapon egyes feladatain elért teljesítmény

Mivel a két mérőlap ugyanazon kérdéseket tartalmazta, csak különböző sorrendben, az eredmények azt mutatják, hogy a sorrendiség minimálisan befolyásolta a feladattal kapcsolatos teljesítményt. Legfeljebb 1-1 százalékpont teljesítmény eltérés figyelhető meg a két mérőlap feladataira adott válaszok között (9. táblázat).

8. táblázat Az egyes feladatokon elért teljesítmény a tanulók neme szerinti bontásban (a szignifikáns teljesítménykülönbségek *dőlten* kiemelve)

A feladat sorszáma	Fiú		Lány	
	átlag	szórás	átlag	szórás
1	<i>30%</i>	27%	<i>38%</i>	28%
2	3%	12%	3%	11%
3	<i>47%</i>	31%	<i>55%</i>	29%
4	<i>15%</i>	21%	<i>7%</i>	15%
5	17%	19%	17%	18%
6	<i>5%</i>	12%	<i>6%</i>	12%
7	<i>59%</i>	25%	<i>55%</i>	24%

9. táblázat Az egyes feladatokon elért teljesítmény a feladatlap-változatok szerinti bontásban (a szignifikáns teljesítménykülönbségek *dőlten* kiemelve)

A feladat sorszáma	A változat		B változat	
	átlag	szórás	átlag	szórás
1	<i>35%</i>	27%	<i>32%</i>	28%
2	3%	12%	3%	11%
3	51%	30%	50%	29%
4	11%	19%	12%	19%
5	<i>17%</i>	18%	<i>16%</i>	19%
6	5%	12%	6%	12%
7	<i>57%</i>	24%	<i>58%</i>	24%

A leggyengébb teljesítményt a tanulók a 2. képfelismerő, és a 6. fogalommagyarázó feladatra adták. Ennek oka az általános iskolai pedagógusok tanítási, módszertani hiányosságai-
ban kereshető. Egyrészt a pedagógusok nem szemléltetnek, nem mutatnak a tanulóknak elég képet, a tanulók pedig nem fognak a kezükbe történelem tárgyú könyveket. Másrészt a pedagógusok zöme nem mutat rá a nagy történelmi anyagrészek belső logikájára, ezért a tanulók egy része mindent be akar magolni (ami szinte lehetetlen és értelmetlen is). Viszont nem tanítják meg a tanulókat arra, hogy bizonyos dolgok a történelemben is kikövetkeztethetőek, ha ismerik a tantárgy korábban már jelzett belső logikáját.

A legnagyobb mértékben (33%-ban) üresen hagyott feladat a 4. volt, mikor rövid leírások alapján kellett történelmi helyszínt megfogalmazni (10. táblázat).

Valamivel jobbra sikerült, de a tanulók több mint egyötöde nem talált megoldást a 2. és az 5. feladatra. A képek nevére és keletkezésének évére (tehát kétféle dologra) nagyon kevés tanulónak sikerült koncentrálni. Ha a koronázási palástot felismerték, akkor nem tudták a dátumot (1000). Az első felelős magyar (vagy Batthyány) kormány tagjai helyett sokan magyar miniszterelnököket írtak, és hozzá hibásan 1867-et vagy 1956-ot határozták meg.

10. táblázat. Az egyes feladatok megoldatlanságának aránya

Az üresen hagyott feladat sorszáma	Fő	Aránya az egyes feladatok 100%-ában
1	812	8%
2	2382	23%
3	606	6%
4	3390	33%
5	2541	24%
6	1317	13%
7	68	1%

2.2. Az eredmények elemzése a vizsgált terület összetevői szerint

Az 1. feladat – mint szövegből kiemelt válaszok – teljesítménye 18-52% között mozgott (11. táblázat).

11. táblázat Az 1. feladaton elért teljesítmény részletes mutatói

1. feladat Item	Teljesítmény	Szórás	Kihagyta	
			fő	aránya (%)
1.	35%	48%	2147	21
2.	18%	38%	4528	44
3.	33%	47%	2469	24
4.	52%	50%	2591	25
5.	29%	45%	2616	25

A legjobb teljesítmény a szöveg második sorából, legrosszabb teljesítmény a szöveg hetedik, egyben utolsó sorából való kiemelésből született. A figyelem összpontosítása, az értelmi képesség, az értelmes, tagolt olvasási készség hiánya okozott nehézséget a tanulóknak.

A 2. feladatot, a képfelismerést 0-6% teljesítménnyel oldották meg a tanulók (12. táblázat).

12. táblázat. A 2. feladaton elért teljesítmény részletes mutatói

2. feladat Item	Teljesítmény	Szórás	Kihagyta	
			fő	aránya (%)
6.	6%	25%	5349	52
7.	3%	18%	3435	33
8.	0%	5%	6013	58

Ez egyrészt arra utal, hogy a diákok kevés hasonló felismerési feladattal találkoznak órákon és általános iskolás korokban. Másrészt a tanulók figyelme rendkívül szétszórt, így fordulhatott az elő, hogy a két mondatból álló kérdés közül csak az elsőt olvasták el, míg a másikat (keletkezési év) már elnagyolták.

A 3. feladat – mint szövegből kiemelt válaszok – teljesítménye 34-60% között mozgott (13. táblázat).

13. táblázat. A 3. feladaton elért teljesítmény részletes mutatói

3. feladat Item	Teljesítmény	Szórás	Kihagyta	
			fő	aránya (%)
9.	60%	49%	1247	12
10.	34%	47%	1262	12
11.	53%	50%	2189	21
12.	52%	50%	3048	29
13.	53%	50%	2590	25

Négy kérdést viszonylag jól oldottak meg a tanulók, leggyengébb a „Létezett-e már jegybank az első közös pénzügyminiszter kinevezésekor?” kérdésre adott válasz volt. A tanulók nagy része összekeverte az egy mondatban lévő pénzrendszer és jegybank, illetve az igen és a nem szavakat. Nem ismerték fel, hogy lényegkiemelés közben a forráskezeléshez önálló gondolkodásra is szükség van. Sokan nem ismerik a magyar nyelvtani és a szakmai kifejezéseket. Ezért fordulhatott elő, hogy a C kérdésre a „gazdasági kiegyezés” helyett az „ún.” rövidítéssel válaszoltak.

A 4. feladatban a leíráshoz keresett helyszínek közül viszonylag jobban tudták a tanulók a magyar reformkorra és a II. világháborúra vonatkozó kérdéseket és válaszokat (14. táblázat).

14. táblázat. A 4. feladaton elért teljesítmény részletes mutatói

4. feladat Item	Teljesítmény	Szórás	Kihagyta	
			fő	aránya (%)
14.	24%	43%	5916	57
15.	4%	21%	8199	79
16.	13%	34%	5941	57
17.	14%	34%	5116	49
18.	2%	15%	8356	80

Leggyengébbre IV. Bélára (Muhi) és a Karthágóra (Kr. e. 149-146.) vonatkozó válaszok sikerültek. Karthágót sokan Rómával, illetve Trójával keverték össze, és így több évszázadot tévedtek. Úgy tűnik, hogy a tanulók topográfiai és kronológiai ismeretei sok kívánnivalót hagynak maguk után.

Az 5. feladat a szabadságharccal kapcsolatos kép szereplőinek és eseményeinek felismerésére vonatkozó kérdések voltak (15. táblázat).

15. táblázat. Az 5. feladaton elért teljesítmény részletes mutatói

5. feladat Item	Teljesítmény	Szórás	Kihagyta	
			fő	aránya (%)
19.	53%	50%	3583	35
20.	21%	40%	5103	49
21.	19%	39%	5885	57
22.	5%	21%	8171	79
23.	16%	36%	6452	62
24.	10%	30%	7703	74
25.	5%	21%	7689	74
26.	5%	22%	8917	86

A feladat itemeire adott válaszok 5-53% között mozogtak. Kossuth oroszlán képével kapcsolatban a „Melyik figurával szimpatizál a művész?” kérdésre született a legtöbb jó válasz (tehát az állatmesék erkölcsi tanításának hatásai erősek). Leggyengébb teljesítményt azzal kapcsolatban adták a tanulók, mikor egy kérdésre *a helyes válasz több válaszelemből állt*. Az eredmény azt mutatja, hogy a tanulók hosszabb ideig egy dologra nem igen tudnak koncentrálni.

A 6., fogalommagyarázó feladat 1-11% teljesítménnyel igen gyengéren sikerült (*16. táblázat*).

16. táblázat. A 6. feladaton elért teljesítmény részletes mutatói

6. feladat Item	Teljesítmény	Szórás	Kihagyta	
			fő	aránya (%)
27.	11%	31%	2401	23
28.	6%	25%	5816	56
29.	2%	15%	7062	68
30.	1%	8%	7385	71
31.	6%	24%	3673	35

Amit legjobban tudtak, az a mítosz volt, amit legkevésbé, az a zsinat (egyházi főpapi törvényhozó gyűlés) és a Szent Szövetség (1814-15 Oroszország, Poroszország és a Habsburg birodalom szövetsége a forradalom megakadályozására és leverésére) volt.

- A mítoszban a természetfeletti szót, a mondát, mint műfajmegjelölést alig használták.
- A Szentföld esetében a szent szó alapján ki akarták találni a fogalmat.
- A zsinat fogalmával kapcsolatban a legnagyobb „tudást” az egyház és a gyűlés kifejezések jelentették, de együtt nagyon kevesen használták. Viszont előfordult a zsinat zajként való megjelölése is.

- A Szent Szövetséget szintén ki akarták találni a tanulók. Még akik azt tudták, hogy a forradalmak megakadályozására jött létre, azok sem tudták, hogy hol, kik és mikor hozták létre.
- Legtöbbet az antant fogalmáról tudtak a tanulók, de hogy melyik világháborúban, és nem mindkettőben, illetve kik voltak a tagjai, vagy a két szembenálló szövetség pontos ismerete már hiányzott. A tanulók sajnos nem tudják, hogy mindent egyszer, a legelső alkalommal pontosan meg kell tanulni ahhoz, hogy hasonló esetekben alkotó módon azt alkalmazni lehessen.

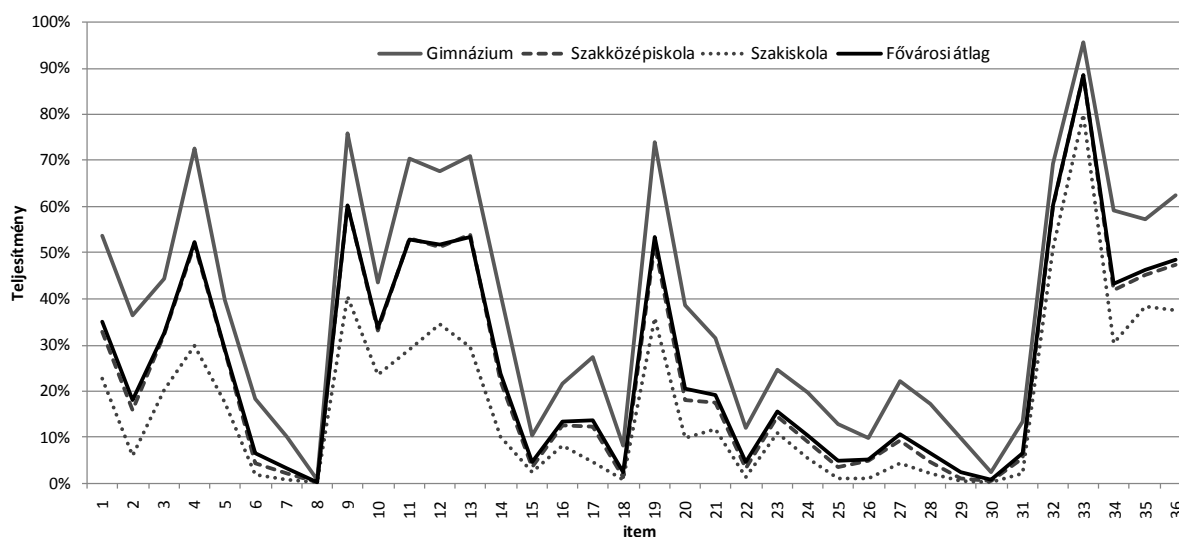
A 7. feladat, a történelmi személyiségek tevékenységének kiválasztása (felismerő képesség) sikerült a tanulóknak legjobban (43-88% között) (17. táblázat).

17. táblázat. A 7. feladaton elért teljesítmény részletes mutatói

7. feladat Item	Teljesítmény	Szórás	Kihagyta	
			fő	aránya (%)
32.	60%	49%	201	2
33.	88%	32%	151	1
34.	43%	50%	214	2
35.	46%	50%	344	3
36.	48%	50%	406	4

Viszonylag keveset tudtak azonban a kormányzói jogkorról, Sztálin koráról és szerepéről.

A feladatonként, és azon belül itemenként ismertetett teljesítmények alakulása egyetlen, a fővárosi összteljesítményt és a képzéstípusonkénti részteljesítményeket is mutató ábrában látható (3. ábra).

3. ábra. Az egyes itemek teljesítményalakulása képzéstípusonkénti bontásban

2.3. Az eredmények elemzése a minta összetétele szerinti bontásban

A 3. ábra alapján látható, egyes itemek megoldottságában jelentős különbségek tapasztalhatók az iskolatípusok szerinti bontásban. Ugyanezen eredmények feladatonkénti összesítését tartalmazza a 18. táblázat.

18. táblázat. Az összesített és feladatonkénti teljesítmények iskolatípusonkénti bontásban
(a szignifikáns teljesítménykülönbségek *dőlten* kiemelve)

	Gimnázium		Szakközépiskola		Szakiskola	
	átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás
Összteljesítmény	37%	14%	25%	11%	17%	8%
1. feladat	49%	28%	32%	26%	19%	22%
2. feladat	<i>10%</i>	19%	<i>2%</i>	9%	<i>1%</i>	5%
3. feladat	66%	26%	50%	29%	31%	27%
4. feladat	22%	24%	<i>10%</i>	17%	<i>5%</i>	14%
5. feladat	28%	22%	<i>15%</i>	17%	<i>9%</i>	13%
6. feladat	<i>13%</i>	18%	<i>4%</i>	10%	<i>2%</i>	6%
7. feladat	69%	24%	56%	24%	47%	23%

A feladatok túlnyomó többségében a különböző képzéstípusú intézmények tanulóinak bemeneti eredményei között már a fejlesztés megkezdése előtt is szignifikáns a különbség. A képességek különbségeire utal az is, milyen arányban hagytak ki a megoldás során feladatokat a tanulók (19. táblázat).

19. táblázat. A történelem-feladatlapon üresen hagyott feladatok száma és aránya
képzéstípusonkénti bontásban

Üres feladatok száma	Gimnázium		Szakközépiskola		Szakiskola	
	fő	aránya	fő	aránya	fő	aránya
0	1363	72%	3030	43%	348	23%
1	340	18%	1826	26%	366	24%
2	138	7%	1168	17%	300	20%
3	42	2%	625	9%	250	17%
4	9	0%	231	3%	145	10%
5	0	0%	67	1%	71	5%
6	1	0%	28	0%	32	2%
7	0	0%	3	0%	0	0%

Az összes feladat megoldásával megpróbálkozó gimnazisták aránya háromszorosa a szakiskolásokénak, s a szakiskolások ötöde a feladatok feléhez nem tudott hozzáfogni. Legfeljebb egy feladattal nem foglalkozott a gimnazisták 90%-a, a szakközépiskolások 69%-a, valamint a szakiskolások 47%-a.

Az egyes feladatok vonatkozásában ugyanezt az információt mutatja a 20. táblázat.

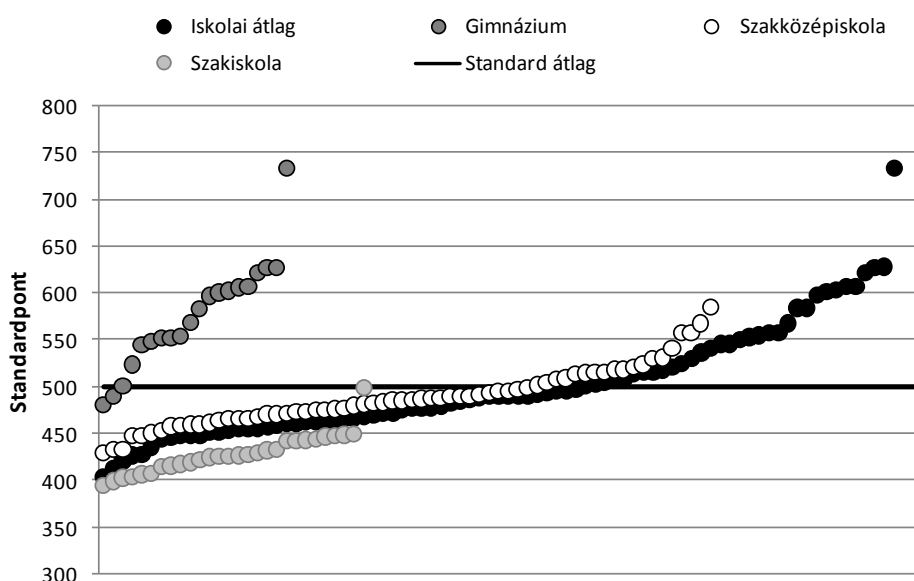
20. táblázat. Az egyes feladatok megoldatlanságának aránya iskolatípus szerinti bontásban

Az üresen hagyott feladat sorszáma	Gimnázium		Szakközépiskola		Szakiskola	
	fő	aránya*	fő	aránya*	fő	aránya*
1.	44	2%	483	7%	285	19%
2.	182	10%	1693	24%	505	33%
3.	27	1%	357	5%	222	15%
4.	283	15%	2261	32%	844	56%
5.	185	10%	1772	25%	584	39%
6.	61	3%	886	13%	370	24%
7.	2	0%	33	0%	33	2%

* az iskolatípuson belül az egyes feladatok 100%-ában

Nincs a teljes fővárosi 9. évfolyam történelemmérés populációján olyan feladat, amelynek megoldásával bármely iskolatípus tanulói hiánytalanul megpróbálkoztak volna. Az egyes feladatok megoldatlanságában a gimnazisták esetében a legkisebb ez az arány, a feladatot kihagyó szakközépiskolások aránya mindig ennek az értéknek a többszöröse, a szakiskolások esetében csak a feleletválasztásos feladat megoldatlansága 10% alatti.

Az iskolák összesített és képzéstípusonkénti standardizált teljesítményét jeleníti meg a 4. ábra.

4. ábra. Az iskolák összesített és képzéstípusonkénti teljesítménye

A gimnáziumok megoszlásának terjedelme a legszélesebb, körülbelül kétszerese a szakközépiskolai teljesítmények, és háromszorosa a szakiskolai teljesítmények terjedelmének. Ebből következően a szakiskolai fejlesztés esetén kerülhetnek szóba egységes módszertani elvek, módszerek és eszközök. A szakközépiskoláknál, és főleg a gimnáziumoknál a nagyon

különböző képességekre következtetni engedő jelentős iskolánkénti eltérések változatos és széles szakmai-módszertani eszköztár alkalmazását követelik meg.

3. Javaslatok

A felmérés szerint a legnagyobb gondot az okozza, hogy a tanárok egy részének tanítás módszertani gyakorlata régimódi, szegényes. A jelenleg tanító pedagógusok nagy része, az 50 év alattiak az egyetemeken alig, de a főiskolán is gyenge tanítás módszertani gyakorlati képzést kaptak. A képzés időszaka alatt tanítási gyakorlatuk egyre kevesebb volt, azt is hallgatókban, ismerős iskolában, a lehető legkönnyebb körülmények között (a gyakorlati lap aláíratásával) teljesítették.

Így az életbe kikerülve, a „mélyvízben” saját középiskolás koruk módszertani emlékéhez nyúltak és most is úgy tanítanak. A legtöbb iskolában az elmúlt 20 év alatt érdemi tartalmi munkaközösség által szervezett és menedzselts módszerfejlesztési gyakorlat, óralátogatás nem történt. Így a pedagógusok nagy része a saját fiatalságának tapasztalatai alapján tanítja a 21. századi felgyorsult világ „pedagógiailag gyengélkedő ifjúságát”.

A pedagógusok többsége részéről még mindig sok és nagy a lexikális anyag igény, de kevés a gondolkodási képesség fejlesztése. Tehát a tanulók szociális és állampolgári kompetencia fejlesztésére:

- a tananyag mélységének újragondolásával,
- a tudásanyag mennyiségének csökkentésével,
- a készségfeladatok, gyakorlatok gazdagításával,
- a kooperatív, projektfeladatok szélesítésével,
- az eltérő egyéni képességek egyéni fejlesztésével kell reagálni.

A pedagógusoknak azt kell felismerni, hogy nem mindenkinek egyformán (alacsony szinten) kell tudni a történelem lexikális anyagát, hanem mindenkinek önmaga képességeihez mérten kell a legtöbbet fejlődni. Az osztályzat a fejlődés mértékét és az ismeret használni tudását, „a tanuló kompetenciáját” értékelje és ne az „objektív” tudásmennyiséget. Ehhez a változáshoz elsősorban a pedagógusoknak kell

- a tanítás módszertanán változtatni, sokszínű, változatos módszerekre van szükség, amire felkészülni sok időt vesz igénybe,
- a több egyéni feladat hosszú időt és nagy felelősséget igénybe vevő értékelést jelent,
- egy iskola (eltérő korú, felkészültségű, különböző módszertani kultúrával rendelkező) történelem tanárainak, esetleg több iskola történelem tanárainak műhelymunka keretében kellene a feladatformákat kitalálni, kidolgozni, sokszorosítani, tehát együtt kellene

működni. Ezáltal az órára való felkészülés, az egy tanárra jutó időráfordítás csökkenthető lenne, a tanulók teljesítményhatékonysága és főleg kompetenciája viszont nőne.

Tekintettel arra, hogy a szakiskolák teljesítménye 20 százalékponttal, a szakközépiskoláké 12 százalékponttal gyengébb a gimnáziumokénál, a szakközépiskolai és a szakiskolai tanulók motiváció hiányát csak változatosabb tanításmódszertannal lehet kompenzálni. Bár a jelzett iskolák tanárai sokat dolgoznak, mégis (vagy éppen ezért) szervezett módszertani megújításukra van szükség. A képzésük arra válaszoljon, hogy

- mit kell megtanítani,
- azt logikailag hogyan kell átlátni,
- milyen korszerű (változatos, játékos stb.) módszerrel lehet begyakoroltatni a képességet.

Még a gimnáziumi tanulóknak is, de főleg a többieknek fogalom elsajátítási és képfelismerési képességfejlesztésre van szükségük. Inkább kevesebb lexikális anyaggal, de folyamatos ellenőrzés mellett, a képzés egész ideje alatt a főbb ismereteket különböző módszerekkel kell tanítani, például

- fogalomkártyák különböző szempontú kirakásával,
- azok eltérő mélységű felidézésével,
- a fogalmak koronként bővülő újraépítésével,
- fogalmak logikai és koronkénti kapcsolatainak megláttatásával és gyakoroltatásával.

A fiúk logikai készségfejlesztését hatékonyabbá kell tenni, a lányoknál a magolás helyett az összefüggések megláttatására kell törekedni.

A szakiskolai tanulók legjobb eredménnyel a 3. és a 7. feladatot oldották meg, mely „elmélet” helyett a politikai cselekvésre utalt. Tehát a szakiskolákban tanítandó történelem anyagot újra kell strukturálni a „kevesebb több” elv alapján és az elsajátításban a tevékenykedtetésre,

- összefüggések felismertetésére, összekapcsoltatására,
- a „pókhálózatos” gondolkodás felismertetésére kell a hangsúlyt helyezni.

A tanulók logikai készségfejlesztésére és a tanulásmódszertan színesítésére a szakiskolában és a szakközépiskolában lenne leginkább szükség. Az ez irányú fejlesztés mérsékeltebben ugyan, de kívánatos a kéttannyelvű és a NYEK-es szakközépiskolai osztályokban is.

A történelem fejlesztés kiemelt tartalmi területei pedig legyenek:

- emberi jogok tisztelete
- nemzeti identitás
- szociális érzékenység
- egyenlő bánásmód
- környezeti felelősség
- esélyegyenlőség fejlesztése
- értékvédelem és értékteremtés

4. Mellékletek

1. A történelem feladatlapon iskolánként és képzéstípusonként elért teljesítmény standardpontban
2. A történelem feladatlapon iskolánként és képzéstípusonként elért teljesítmény

4.1. A történelem feladatlapon iskolánként és képzéstípusonként elért teljesítmény standardpontban

Kód	Iskola neve	Iskola		Gimnázium		Szakközépiskola		Szakiskola	
		átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás
136	Arany János Műszaki Szakközépiskola és Szakiskola	453	87			488	93	416	60
101	Bánki Donát Közlekedésgépészeti Szakközépiskola és Szakiskola	471	81			522	74	427	57
102	Békésy György Posta- és Távközlésforgalmi Szakközépiskola	460	67			460	67		
146	Berzeviczy Gergely Közgazdasági és Két Tanítási Nyelvű Külkereskedelmi Szakközépiskola	514	77			514	77		
147	Bethlen Gábor Közlekedési és Közgazdasági Szakközépiskola	475	68			475	68		
103	Bláthy Ottó Titusz Informatikai Szakközépiskola és Gimnázium	496	72			496	72		
148	Bókay János Humán Kéttannyelvű Szakközépiskola, Szakiskola és Gimnázium	476	73			476	73		
149	Bolyai János Fővárosi Gyakorló Műszaki Szakközépiskola és Kollégium	502	87			502	87		
106	Budai Középiskola	537	101	569	96	518	98		
150	Corvin Mátyás Gimnázium és Műszaki Szakközépiskola	546	99	552	102	524	87		
151	Csepeli Vendéglátóipari Szakközépiskola és Szakiskola	463	68			480	70	444	59
152	Csepel-Sziget Műszaki Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium	435	83			434	76	443	121
153	Csonka János Műszaki Szakközépiskola és Szakiskola	420	65			430	67	407	59
155	Dobos C. József Vendéglátóipari Szakképző Iskola	489	82			515	78	448	72
156	Dr. Hetényi Géza Humán Szakközépiskola	490	83			490	83		
107	Egressy Gábor Kéttannyelvű Műszaki Szakközépiskola	516	90			516	90		
200	Eötvös József Gimnázium	628	85	628	85				
104	Eötvös Loránd Szakközépiskola és Szakiskola	448	81			466	82	399	56
108	Erzsébet Királyné Szolgáltató és Kereskedelmi Szakközépiskola és Szakiskola	466	74			482	67	449	79
158	Fáy András Közlekedésgépészeti, Műszaki Szakközépiskola	477	80			477	80		
159	Fazekas Mihály Fővárosi Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium	734	113	734	113				
160	Fodor József Szakképző Iskola és Gimnázium	449	70			451	69	422	77
161	Ganz Ábrahám Kéttannyelvű Gyakorló Szakközépiskola és Szakiskola	468	93			486	93	395	50

Kódja	Iskola neve	Iskola		Gimnázium		Szakközépiskola		Szakiskola	
		átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás
162	Giorgio Perlasca Kereskedelmi, Vendéglátóipari Szakközépiskola és Szakiskola	465	72			465	72		
163	Gundel Károly Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Szakképző Iskola	521	92			531	102	499	66
165	Harsányi János Gazdasági Szakközépiskola és Szakiskola	455	71			467	72	425	59
166	Horvát Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Diákotthon	555	107	555	107				
111	Hunfalvy János Fővárosi Gyakorló, Kéttannyelvű Külkereskedelmi Közgazdasági Szakközépiskola	584	93			584	93		
167	II. Rákóczi Ferenc Fővárosi Gyakorló Közgazdasági Szakközépiskola	495	71			495	71		
137	Jaschik Álmos Művészeti Szakképző Iskola	509	76			509	76		
113	Jelky András Ruhaipari és Művészeti Szakközépiskola	448	68			448	68		
168	Kaeszy Gyula Faipari Szakközépiskola és Szakiskola	413	55			449	60	403	50
115	Kanizsai Dorottya Egészségügyi Szakképző Iskola és Gimnázium	469	69			474	71	442	50
116	Károlyi Mihály Fővárosi Gyakorló Kéttannyelvű Közgazdasági Szakközépiskola	541	85			541	85		
117	Károlyi Mihály Magyar-Spanyol Tannyelvű Gimnázium	603	87	603	87				
169	Katona József Műszaki, Közgazdasági Szakképző Iskola és Gimnázium	488	79			488	79		
121	Keleti Károly Közgazdasági Szakközépiskola	531	95			531	95		
138	Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola, Általános Iskola, Gimnázium, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és Szakközépiskola	598	90	598	90				
119	Kossuth Lajos Gimnázium	607	101	607	101				
172	Kossuth Lajos Kéttannyelvű Fővárosi Gyakorló Műszaki Szakközépiskola és Szakiskola	557	88			557	88		
174	Kozma Lajos Faipari Szakközépiskola	484	77			484	77		
120	Kölcsey Ferenc Gimnázium	607	88	607	88				
122	Leövey Klára Közgazdasági Szakközépiskola és Szakiskola	460	80			460	80		
201	Madách Imre Gimnázium	628	89	628	89				
140	Magyar Gyula Kertészeti Szakközépiskola és Szakiskola	427	72			434	76	417	66
177	Magyar Hajózási Szakközépiskola és Szakiskola	458	73			458	73		
123	Mechatronikai Szakközépiskola és Gimnázium	492	83			492	83		
178	Modell Divatiskola, Iparművészeti, Ruha- és Textilipari Szakközépiskola és Szakiskola	456	70			474	69	407	51

Kódja	Iskola neve	Iskola		Gimnázium		Szakközépiskola		Szakiskola	
		átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás
124	Nagy László Általános Iskola és Gimnázium	553	80	553	80				
125	Német Nemzetiségi Gimnázium és Kollégium	601	103	601	103				
141	Neumann János Számítástechnikai Szakközépiskola	568	90			568	90		
190	Nikola Tesla Szerb Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Diákotthon	491	101	491	101				
142	Öveges József Gyakorló Középiskola és Szakiskola	452	77			453	83	449	67
179	Pataky István Fővárosi Gyakorló Híradásipari és Informatikai Szakközépiskola	505	75			505	75		
133	Pesterzsébeti Közgazdasági Szakközépiskola és Szakiskola	487	68			487	68		
180	Pesti Barnabás Élelmiszeripari, Szakképző Iskola és Gimnázium	444	63			471	51	426	64
181	Pestszentlőrinci Közgazdasági és Informatikai Szakközépiskola	471	77			471	77		
126	Petőfi Sándor Gimnázium	584	85	584	85				
127	Petrik Lajos Két Tanítási Nyelvű Vegyipari, Környezetvédelmi és Informatikai Szakközépiskola	558	95			558	95		
183	Pogány Frigyes Kéttannyelvű Építőipari Szakközépiskola és Gimnázium	462	86			462	86		
184	Raoul Wallenberg Humán Szakképző Iskola és Gimnázium	490	62			490	62		
185	Schulek Frigyes Kéttannyelvű Építőipari Műszaki Szakközépiskola	498	90			498	90		
186	Semmelweis Ignác Humán Szakképző Iskola és Gimnázium	462	84			467	87	433	61
143	Szabómester Szakképző Iskola	403	54					403	54
188	Szász Ferenc Kereskedelmi Szakközépiskola és Szakiskola	451	68			468	68	429	60
129	Széchenyi István Gimnázium	525	79	525	79				
189	Széchenyi István Gyakorló Kereskedelmi Szakközépiskola	483	79			483	79		
130	Szent István Közgazdasági Szakközépiskola és Kollégium	490	79			490	79		
191	Szily Kálmán Kéttannyelvű Műszaki Középiskola, Szakiskola és Kollégium	455	75			476	72	427	71
192	Szlovák Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Szakközépiskola és Diákotthon	501	112	501	112				
193	Teleki Blanka Közgazdasági Szakközépiskola	515	75			515	75		
194	Terézvárosi Kereskedelmi Szakközépiskola és Szakiskola	445	79			485	60	419	79
144	Than Károly Gimnázium, Szakközépiskola és Szakiskola	457	84	482	83	459	83	415	69
131	Trefort Ágoston Kéttannyelvű Fővárosi Gyakorló Szakközépiskola	493	92			493	92		

Kódja	Iskola neve	Iskola		Gimnázium		Szakközépiskola		Szakiskola	
		átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás
132	Újpesti Két Tanítási Nyelvű Műszaki Szakközépiskola, Szakiskola és Gimnázium	518	94			518	94		
195	Varga István Kereskedelmi, Közgazdasági Szakközépiskola és Szakiskola	478	70			486	69	443	62
134	Vásárhelyi Pál Kereskedelmi Szakközépiskola	508	71			508	71		
196	Verebély László Szakközépiskola és Szakiskola	466	82			472	86	447	66
199	Veres Pálné Gimnázium	622	119	622	119				
197	Vörösmarty Mihály Gimnázium	546	84	546	84				
198	Wesselényi Miklós Műszaki Szakközépiskola és Szakiskola	480	78			499	75	432	64
157	Ybl Miklós Építőipari Szakképző Iskola	426	55					426	55
135	Zrínyi Miklós Gimnázium és Szakközépiskola	550	76	550	76				
	Főváros	500	100	590	106	492	86	428	66

4.2. A történelem feladatlapon iskolánként és képzéstípusonként elért teljesítmény

Kód	Iskola neve	Iskola		Gimnázium		Szakközépiskola		Szakiskola	
		átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás
136	Arany János Műszaki Szakközépiskola és Szakiskola	20%	11%			24%	12%	15%	8%
101	Bánki Donát Közlekedésgépészeti Szakközépiskola és Szakiskola	22%	10%			29%	9%	17%	7%
102	Békésy György Posta- és Távközlésforgalmi Szakközépiskola	21%	8%			21%	8%		
146	Berzeviczy Gergely Közgazdasági és Két Tanítási Nyelvű Külkereskedelmi Szakközépiskola	28%	10%			28%	10%		
147	Bethlen Gábor Közlekedési és Közgazdasági Szakközépiskola	23%	9%			23%	9%		
103	Bláthy Ottó Titusz Informatikai Szakközépiskola és Gimnázium	25%	9%			25%	9%		
148	Bókay János Humán Kéttannyelvű Szakközépiskola, Szakiskola és Gimnázium	23%	9%			23%	9%		
149	Bolyai János Fővárosi Gyakorló Műszaki Szakközépiskola és Kollégium	26%	11%			26%	11%		
106	Budai Középiskola	31%	13%	35%	12%	28%	13%		
150	Corvin Mátyás Gimnázium és Műszaki Szakközépiskola	32%	13%	33%	13%	29%	11%		
151	Csepeli Vendéglátóipari Szakközépiskola és Szakiskola	21%	9%			23%	9%	19%	8%
152	Csepel-Sziget Műszaki Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium	18%	11%			18%	10%	19%	15%
153	Csonka János Műszaki Szakközépiskola és Szakiskola	16%	8%			17%	9%	14%	8%
155	Dobos C. József Vendéglátóipari Szakképző Iskola	25%	11%			28%	10%	19%	9%
156	Dr. Hetényi Géza Humán Szakközépiskola	25%	11%			25%	11%		
107	Egressy Gábor Kéttannyelvű Műszaki Szakközépiskola	28%	12%			28%	12%		
200	Eötvös József Gimnázium	42%	11%	42%	11%				
104	Eötvös Loránd Szakközépiskola és Szakiskola	19%	10%			22%	10%	13%	7%
108	Erzsébet Királyné Szolgáltató és Kereskedelmi Szakközépiskola és Szakiskola	22%	9%			24%	8%	19%	10%
158	Fáy András Közlekedésgépészeti, Műszaki Szakközépiskola	23%	10%			23%	10%		
159	Fazekas Mihály Fővárosi Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium	56%	14%	56%	14%				
160	Fodor József Szakképző Iskola és Gimnázium	19%	9%			20%	9%	16%	10%
161	Ganz Ábrahám Kéttannyelvű Gyakorló Szakközépiskola és Szakiskola	22%	12%			24%	12%	13%	6%
162	Giorgio Perlasca Kereskedelmi, Vendéglátóipari Szakközépiskola és Szakiskola	21%	9%			21%	9%		

Kód	Iskola neve	Iskola		Gimnázium		Szakközépiskola		Szakiskola	
		átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás
163	Gundel Károly Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Szakképző Iskola	29%	12%			30%	13%	26%	8%
165	Harsányi János Gazdasági Szakközépiskola és Szakiskola	20%	9%			22%	9%	16%	8%
166	Horvát Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Diákotthon	33%	14%	33%	14%				
111	Hunfalvy János Fővárosi Gyakorló, Kéttannyelvű Külkereskedelmi, Közgazdasági Szakközépiskola	37%	12%			37%	12%		
167	II. Rákóczi Ferenc Fővárosi Gyakorló Közgazdasági Szakközépiskola	25%	9%			25%	9%		
137	Jaschik Álmos Művészeti Szakképző Iskola	27%	10%			27%	10%		
113	Jelky András Ruhaipari és Művészeti Szakközépiskola	19%	9%			19%	9%		
168	Kaesz Gyula Faipari Szakközépiskola és Szakiskola	15%	7%			19%	8%	14%	6%
115	Kanizsai Dorottya Egészségügyi Szakképző Iskola és Gimnázium	22%	9%			23%	9%	18%	6%
116	Károlyi Mihály Fővárosi Gyakorló Kéttannyelvű Közgazdasági Szakközépiskola	31%	11%			31%	11%		
117	Károlyi Mihály Magyar-Spanyol Tannyelvű Gimnázium	39%	11%	39%	11%				
169	Katona József Műszaki, Közgazdasági Szakképző Iskola és Gimnázium	24%	10%			24%	10%		
121	Keleti Károly Közgazdasági Szakközépiskola	30%	12%			30%	12%		
138	Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola, Általános Iskola, Gimnázium, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és Szakközépiskola	38%	11%	38%	11%				
119	Kossuth Lajos Gimnázium	40%	13%	40%	13%				
172	Kossuth Lajos Kéttannyelvű Fővárosi Gyakorló Műszaki Szakközépiskola és Szakiskola	33%	11%			33%	11%		
174	Kozma Lajos Faipari Szakközépiskola	24%	10%			24%	10%		
120	Kölcsey Ferenc Gimnázium	40%	11%	40%	11%				
122	Leövey Klára Közgazdasági Szakközépiskola és Szakiskola	21%	10%			21%	10%		
201	Madách Imre Gimnázium	42%	11%	42%	11%				
140	Magyar Gyula Kertészeti Szakközépiskola és Szakiskola	17%	9%			18%	10%	15%	8%
177	Magyar Hajózási Szakközépiskola és Szakiskola	21%	9%			21%	9%		
123	Mechatronikai Szakközépiskola és Gimnázium	25%	11%			25%	11%		
178	Modell Divatiskola, Iparművészeti, Ruha- és Textilipari Szakközépiskola és Szakiskola	20%	9%			23%	9%	14%	6%
124	Nagy László Általános Iskola és Gimnázium	33%	10%	33%	10%				

Kód	Iskola neve	Iskola		Gimnázium		Szakközépiskola		Szakiskola	
		átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás
125	Német Nemzetiségi Gimnázium és Kollégium	39%	13%	39%	13%				
141	Neumann János Számítástechnikai Szakközépiskola	35%	12%			35%	12%		
190	Nikola Tesla Szerb Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Diákotthon	25%	13%	25%	13%				
142	Öveges József Gyakorló Középiskola és Szakiskola	20%	10%			20%	11%	19%	9%
179	Pataky István Fővárosi Gyakorló Híradásipari és Informatikai Szakközépiskola	26%	10%			26%	10%		
133	Pesterzsébeti Közgazdasági Szakközépiskola és Szakiskola	24%	9%			24%	9%		
180	Pesti Barnabás Élelmiszeripari, Szakképző Iskola és Gimnázium	19%	8%			22%	6%	16%	8%
181	Pestszentlőrinci Közgazdasági és Informatikai Szakközépiskola	22%	10%			22%	10%		
126	Petőfi Sándor Gimnázium	37%	11%	37%	11%				
127	Petrik Lajos Két Tanítási Nyelvű Vegyipari, Környezetvédelmi és Informatikai Szakközépiskola	33%	12%			33%	12%		
183	Pogány Frigyes Kéttannyelvű Építőipari Szakközépiskola és Gimnázium	21%	11%			21%	11%		
184	Raoul Wallenberg Humán Szakképző Iskola és Gimnázium	25%	8%			25%	8%		
185	Schulek Frigyes Kéttannyelvű Építőipari Műszaki Szakközépiskola	26%	11%			26%	11%		
186	Semmelweis Ignác Humán Szakképző Iskola és Gimnázium	21%	11%			22%	11%	17%	8%
143	Szabómester Szakképző Iskola	14%	7%					14%	7%
188	Szász Ferenc Kereskedelmi Szakközépiskola és Szakiskola	20%	9%			22%	9%	17%	8%
129	Széchenyi István Gimnázium	29%	10%	29%	10%				
189	Széchenyi István Gyakorló Kereskedelmi Szakközépiskola	24%	10%			24%	10%		
130	Szent István Közgazdasági Szakközépiskola és Kollégium	25%	10%			25%	10%		
191	Szily Kálmán Kéttannyelvű Műszaki Középiskola, Szakiskola és Kollégium	20%	10%			23%	9%	17%	9%
192	Szlovák Tanítási Nyelvű Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Szakközépiskola és Diákotthon	26%	14%	26%	14%				
193	Teleki Blanka Közgazdasági Szakközépiskola	28%	10%			28%	10%		
194	Terézvárosi Kereskedelmi Szakközépiskola és Szakiskola	19%	10%			24%	8%	16%	10%
144	Than Károly Gimnázium, Szakközépiskola és Szakiskola	20%	11%	24%	11%	21%	11%	15%	9%
131	Trefort Ágoston Kéttannyelvű Fővárosi Gyakorló Szakközépiskola	25%	12%			25%	12%		

Kód	Iskola neve	Iskola		Gimnázium		Szakközépiskola		Szakiskola	
		átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás	átlag	szórás
132	Újpesti Két Tanítási Nyelvű Műszaki Szakközépiskola, Szakiskola és Gimnázium	28%	12%			28%	12%		
195	Varga István Kereskedelmi, Közgazdasági Szakközépiskola és Szakiskola	23%	9%			24%	9%	19%	8%
134	Vásárhelyi Pál Kereskedelmi Szakközépiskola	27%	9%			27%	9%		
196	Verebély László Szakközépiskola és Szakiskola	22%	10%			22%	11%	19%	8%
199	Veres Pálné Gimnázium	42%	15%	42%	15%				
197	Vörösmarty Mihály Gimnázium	32%	11%	32%	11%				
198	Wesselényi Miklós Műszaki Szakközépiskola és Szakiskola	23%	10%			26%	10%	17%	8%
157	Ybl Miklós Építőipari Szakképző Iskola	16%	7%					16%	7%
135	Zrínyi Miklós Gimnázium és Szakközépiskola	32%	10%	32%	10%				
	Főváros	26%	13%	37%	14%	25%	11%	17%	8%